

Register Number

--	--	--	--	--	--	--

Language – Part I – SANSKRIT

Time Allowed : 3.00 Hours]

[Maximum Marks : 90

- Instructions :** (1) Check the question paper for fairness of printing. If there is any lack of fairness, inform the Hall Supervisor immediately.
- (2) Use **Blue** or **Black** ink to write and underline and pencil to draw diagrams.
- Note :** (i) Answers should be in English, Sanskrit or Tamil except for those which are to be answered in Sanskrit.
- (ii) In writing Sanskrit, Devanāgarī script should be used.

PART - I

अधोलिखितानां प्रश्नानां समीचीनं उत्तरं लिखत।

14x1=14

Choose the **correct** answer.

- धर्मस्य लक्षणानि कति ?
(a) पञ्च (b) सप्त (c) दश
- विवेकानन्दः “उत्तिष्ठत जाग्रत” इति वाक्यं कुतः स्वीकृतवान् ?
(a) कठोपनिषदः (b) प्रश्नोपनिषदः (c) केनोपनिषदः
- कृष्णस्य कीर्तिः कामिव स्वर्गङ्गामवगाहते ?
(a) मयूरीव (b) शुकमिव (c) हंसीव
- कीदृशं वचः बुधैः न अनुसरते ?
(a) निष्फलम् (b) सुलभम् (c) दुर्लभं
- “The Waste Land” इति आङ्ग्लपद्यस्य रचयिता -
(a) टि.एस्. एलियट् (b) जान् कीट्स् (c) शेक्सपियर
- हितं मनोहारि च वचः _____ ।
(a) दुर्लभम् (b) अलभम् (c) सुलभम्

[Turn over

7. आलय निर्माणं कस्मिन् शास्त्रे विद्यते ?
 (a) धर्मशास्त्रे (b) शिल्पशास्त्रे (c) न्याय शास्त्रे
8. आयुर्वेदस्य देवः कः ?
 (a) वाग्भटः (b) धन्वन्तरिः (c) चरकः
9. सीतया कुतूहलेन कः स्पृष्टः ?
 (a) विमानम् (b) आकाशः (c) घनः
10. कः मोक्षपदवीं वाञ्छति स्म ?
 (a) कृपणः (b) चोरः (c) धनिकः
11. प्राश्निकपदम् अध्यास्ते _____ ।
 (a) राजा (b) देवी (c) परिव्राजिका
12. गान्धारस्य राजा कः आसीत् ?
 (a) चित्रसेनः (b) उग्रसेनः (c) विचित्रवल्लभः
13. भारतीयाः वयं कस्याः वसून् भुञ्जामः ?
 (a) पृथिव्याः (b) देवतानाम् (c) पित्रोः
14. का पाण्डुपत्नी ?
 (a) मीरा (b) तारा (c) कुन्ती

PART - II
SECTION - 1

त्रयाणां उत्तरं लिखत ।

3x2=6

Answer **any three** of the following.

15. हंसस्य शोभा का अस्ति ?
 What is the beauty of the Swan ?
16. मरीचः कं हन्ति ?
 What does the black pepper mitigate ?
17. सुनीतिकुसुममाला ग्रन्थस्य रचयिता कः ?
 Who wrote सुनीतिकुसुममाला ?
18. कीदृशं जलं पातव्यम् ?
 What kind of water is to be drunk ?

SECTION - 2

द्वयोः प्रश्नयोः उत्तरं लिखत ।

2x2=4

Answer **any two** of the following.

19. पाण्डवाः किमर्थं वनान्तरम् अगच्छन् ?
Why did the Pandavas go to the forest ?
20. विवेकानन्दस्य पितरौ कौ ?
Who are the parents of Vivekananda ?
21. साधुः कुत्र अधिवसति स्म ?
Where did the Saint live ?

SECTION - 3

व्याकरणविशेषाः- (Special Grammar)

7x2=14

Answer **any seven** of the following.

22. अधोदत्तानां शब्दानां अर्थं लिखत । (Meanings)
 - (a) केदारः - (field, yield, gold)
 - (b) युवकः - (growth, tooth, youth)
23. व्याकरणरूपं लिखत । (Identify the forms)
 - (a) अधुना (धातु, अव्ययम्, शब्दरूपम्)
 - (b) चिनोति (लङ् प्रथमपुरुष एकवचनम् of चिन् to give,
लृट् प्रथमपुरुष एकवचनम्,
लट् प्रथमपुरुष एकवचनम्)
24. सन्धिं कुरुत । (Combine)
 - (a) न + अस्ति (नेस्ति, नौस्ति, नास्ति)
 - (b) तव + इति (तवेति, तवति, तवाति)

[Turn over

25. सन्धिविच्छेदं कुरुत। (Split the words)
- (a) घनस्ते - (घना + ते, घनस् + ते, घनः + ते)
- (b) हितान्न - (हितान् + न, हिता + न, हित + न)
26. विपरीत पदानि लिखत। (Write the opposite words)
- (a) सुरः × - (नरः, देवः, असुरः)
- (b) क्षयम् × - (अक्षयम्, असत्यं, अधर्मम्)
27. समानार्थकं पदं लिखत। (Synonyms)
- (a) क्रोधः। - (कोपः, गोपः, कूपः)
- (b) वनम्। - (सदनम्, काननम्, मन्दिरम्)
28. रिक्तस्थानानि पूरयत। (Fill in the blanks)
- (a) अप्सु _____ न करणीयम्।
(अशुद्धम्, निषिद्धम्, प्रसिद्धम्)
- (b) संसर्गजाः _____ भवन्ति।
(दोषगुणाः, पापपुण्यम्)
29. समासः। (Compound)
- (a) सूर्यस्य पुत्रः (आर्यपुत्रः, सत्पुत्रः, सूर्यपुत्रः)
- (b) धर्मस्य वर्धनम् (धर्मेवर्धनम्, धर्मवर्धनम्, सुवर्धनम्)
30. “आम्” अथवा “न” इति लिखत। (Write “Yes” or “No”)
- (a) नरेन्द्रस्य जन्म कोलकत्ता नगरे अभवत्
- (b) प्रजापतेः चत्वारः पुत्रगणाः आसन्

PART - III
SECTION - 1

द्वयोः प्रश्नयोः संग्रहेण उत्तरं लिखत ।

2x4=8

Answer **any two** of the following briefly.

31. माता कदा सन्तुष्टा भवति ?
When does the mother feel happy ?
32. विद्या कथं अनुत्तमा भवति ?
How does the learning become the most superior ?
33. संस्कृत भाषायां पञ्चमहाकाव्यानि कानि ? तेषां कर्तारः के ?
Mention five Mahakavyas in Sanskrit along with their authors.
34. अतिथिनां सपर्या कथं स्थिता ?
How was the hospitality to the Guest ?

SECTION - 2

द्वयोः प्रश्नयोः संग्रहेण उत्तरं लिखत ।

2x4=8

Answer **any two** of the following briefly.

35. गिरिकस्य पर्वतकस्य वचनानि लिखत ?
Write the words of Girika and Parvataka.
36. नाट्यशास्त्रं कीदृशं भवति ?
How is the art of dance ?
37. प्रजापतिना असुरान् प्रति उक्तस्य “द” इत्यस्य गूढार्थः कः ?
What is the hidden meaning of “द” preached by Prajapati to Asuras ?
38. पाण्डवाः किमर्थं वनान्तरं अगच्छन् ?
Why did Pandavas go to another forest ?

[Turn over

SECTION - 3

शब्द रूपं लिखत ।

3x4=12

Decline the following.

39. 'अस्मद्' शब्दः ।

OR

'तद्' पुल्लिङ्गम् (Masculine)

OR

'युष्मद्' शब्दः ।

धातुरूपा लिखत ।

Conjugate **any two** of the following :

40. कृ (कर्) लोट् — Imperative mood

41. पठ् विधिलिङ् — Potential mood

42. अस् विधिलिङ् — Potential mood

43. सेव् आत्मनेपदी लोट् — Imperative mood

PART - IV

सविस्तरं उत्तरं लिखत ।

3x6=18

Answer the following in detail.

44. (a) द्रविडसूक्तिः त्रीन् श्लोकान् व्याख्यात ।

Explain three slokas from lesson "Tamil Good Sayings".

OR

(b) "रसपद्यानि" पाठात् त्रीणि पद्यानि व्याख्यात ।

Explain three slokas from lesson "Rasa Padyani".

45. (a) साधुवचनं यथाग्रन्थं स्वभाषया लिखत ।

Write in your own words the "Saying of a Saint" as per the lesson.

OR

(b) भारतस्य विज्ञानपरम्परायाः वैशिष्ट्यं यथाग्रन्थं लिखत ।

Write the excellence of Indian Scientific lineage as per the lesson.

46. (a) श्लोकानां अनुवादं कुरुत :-

Translate the "SLOKAS" into English/Tamil.

- (i) समस्तशास्त्र चिन्तनैरहर्निशं च किं फलम्।
महेशपादवन्दनं हृदापि नातनोति चेत्॥
- (ii) युधिष्ठिर कस्य पुत्रो गङ्गा वहति कीदृशी।
हंसस्य शोभा का वास्ति धर्मस्य त्वरिता गतिः॥

OR

(b) गद्यम्/कथाम् अनुवादं कुरुत :-

Translate the passage/story into English or Tamil.

कस्यचित् राज्ञः समीपे द्वौ आश्रितौ आस्ताम्। एकः रामः, अन्यः कृष्णः च इति। प्रभुः तौ दयया रक्षन्भूत्। सः कदाचित् उभौ आहूय आह-युवां कस्य बलेन जीवथः ? इति। तदा रामः आह-प्रभो, अहं तव कृपाबलेन जीवामि। कृष्णः तु "दैवबलेन अहं जीवामि" इति उत्तरं दत्तवान्। राजा तु तत्त्वजिज्ञासया कस्मिंश्चित् कूष्माण्डे बिलं कृत्वा तत् मुक्ताफलैः आपूर्य, तद्रन्ध्रमाच्छाद्य रामाय अदात्। कृष्णाय पादरुप्यं ददौ। रामः स्वीयं फलं समीचीनं मन्वानः कृष्णं प्रति एवं आह मदगृहे अनेकानि कूष्माण्डफलानि सन्ति। तस्मात् इदं यस्मै कस्मै वा विक्रेतुं इच्छामि, त्वम् इच्छसि चेत्, तद् गृहीत्वा तत्पादरुप्यं ददातु" इति। तद्वचनम् आकर्ण्य कृष्णः पादरुप्यं दत्वा तत्फलं प्रतिगृहीतवान्। अनन्तरं कृष्णः गृहं गत्वा तत्फलं भित्वा तत्र मुक्तास्समालोक्य विस्मयः आसीत्। दैवदत्तं इति मत्वा, राज्ञे सर्वं वृत्तान्तं निवेदयामास॥

PART - V

47. अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नानां उत्तरं लिखत।

6x1=6

Read the passage and answer the questions given below :

काञ्चीपुर्यां कश्चन विद्वान् अवर्तत। सः बहून् अध्यापयन् अजीवयत्। कस्मिंश्चित् दिवसे कश्चित् बालकः विदुषः समीपं गत्वा "भो आर्य! मम विद्या अभ्यसनीया इति अपेक्षा अतीव वर्तते। तस्मात् भवान् विद्याम् उपदिशन्तु इति प्रार्थयामास। सः विद्वान् तस्य बालकस्य प्रतिभां परिशोधयितुम् इच्छन् एवं अपृच्छत् - हे बालक! देवः कुत्र अस्ति ? इति। सः बालः देवेन रहितं स्थलं प्रथमतः भवान् आवेदयतु ततः अहं विज्ञापयिष्यामि इति अकथयत्। सः विद्वान् तस्य बालकस्य वचनं आकर्ण्य अयम् अतिबुद्धिमान् इति आलोच्य तदपेक्षानुसारं तस्मै विद्याम् उपदिदेश।

नीतिः - बुद्धिमतां आबाल्यात् युक्तयः स्फुरन्ति।

प्रश्नाः

1. विद्वान् कुत्र अवर्तत ?
2. कः विदुषः समीपम् अगच्छत् ?
3. विद्वान् तं परिशोधयितुं किमपृच्छत् ?
4. बालकः किम् अकथयत् ?
5. विद्वान् बालोऽयं कीदृशः इति आलोचितवान् ?
6. अस्याः कथायाः नीतिः का ?